

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: O. Kuijk, Brantwijk 76, Amstelveen

Opgericht 1 januari 1881

Er zit een luchtje aan „DE GEURENDE KRUIDHOF”

ZIJT GIJ INTELLECTUEEL? Zo ja, dan zult u met ongeveinsde belangstelling kennis nemen van het feit, dat een vaderlandse kruidenkoopman juist voor u iets zeer bijzonders op de markt brengt. Op zijn lijstje van koopwaar prijken als no. 75 zijn „INTELLECTUELEN-KRUIDEN”. In tegenstelling tot de overige kruiden, voor welke

**Drogist Bloem vaart
onder valse vlag**

een aankondiging in kleine letters voldeende wordt geacht, genieten de INTELLECTUELEN-KRUIDEN de eer geheel in hoofdletters te worden aangeprezen. In zijn toelichting zegt de kruidenverkoper: „Tegen slijmvorming. Versterken de hersenen.” Voor de niet-intellectuelen betekent dit een bijkans onverdraaglijke discriminatie. Waar moeten zij met hun slijm heen? En verdienen juist hun hersenen niet méér te worden versterkt dan die der intellectuelen?

Rare raad

ZES ARTIKELEN, willekeurig uit de catalogus van de kruidenkoopman gekozen, tonen het gevaarlijke dilettantisme aan dat dit soort reclamefolders kenmerkt: vrouwenkruiden, afvoerkruiden, kruiden voor borst en longen, kruiden tegen winden, kruiden tegen oogzwakte. Interessant is de raad die de kruidenkoopman zijn slachtoffers geeft: „Het resultaat wordt vaak verhoogd door twee verschillende soorten in afwisseling te gebruiken; bestelt daarom 2 of 4 verpakkingen tegelijk.” Een zieke zou vreemd opkijken als zijn huisarts hem zei: „Ik schrijf een recept voor u, maar u mag ter afwisseling een paar andere geneesmiddelen erbij gebruiken; zoek in de apotheek maar iets dat u lijkt.” De klanten van een kruidenkoopman slikken (letterlijk en figuurlijk) blijkbaar heel wat meer dan de patiënten van een medicus. Het fraais dat wij hier signaleren is afkom-

stig van drogist F. L. Bloem te Winschoten, die een kruidenhandel drijft onder de naam „De Geurende Kruidhof”. Bloem-rijke taal, maar aan deze geurende tuin zit een luchtje.

Stomverbaasd

DE HEER BLOEM opent zijn aanprijzing aldus: „Kruiden van De Geurende Kruidhof danken hun succesvolle en onschadelijke werking aan de jarenlange ervaring en studie van beroemde geneeskundigen.” Nieuwsgierig naar deze vermaarde medici grepen wij naar de telefoon. „Ik vind 't wel leuk dat u belt”, zei de heer Bloem, „want er is op dit gebied erg veel kwakzalverij. Daar doe ik niet aan mee. Kijkt u maar naar mijn verpakkingen, die zien er fantastisch uit!”

Op onze vraag naar de „beroemde geneeskundigen” noemde de heer Bloem vlot vier namen. Drie van de vier bleken geen geneesheer te zijn; een van die drie ontpopte zich als de kruidenkoopman Van der Schaaf in Rhenen, van wie Bloem zijn spullen betreft. De vierde bleek inderdaad een geneeskundige, de heer H. H. Heymans, arts te Almelo. Dokter Heymans was ten hoogste verbaasd, toen wij hem mededeelden, dat Bloem hem als referentie voor zijn kruidenhandel misbruikte: „Ik ken die man niet en zijn bedrijf evenmin. Tussen hem en mij bestaat geen enkele relatie. Ik zal die meneer een briefje schrijven, dat hij dat gedoe moet staken.”

Grove leugens

VOORTS bevat Bloem's folder deze garantieverklaring: „Alle kruiden, tincturen of tabletten staan voortdurend onder deskundige controle.” De heer Bloem deelde ons mee, dat deze controle geschiedt door de bovengenoemde „beroemde geneeskundigen” — van wie dus drie geen geneeskundigen zijn en de vierde totaal niets met Bloem's kruidenhandel uitstaande heeft.

De derde geruststelling waarmee Bloem het vertrouwen van lichtgelovige klanten poogt te winnen, is vet gedrukt: „Alle samenstellingen zijn GOEDGE-

KEURD (hoofdletters van Bloem) en aangemeld bij Staatstoezicht voor de Volksgezondheid Hoofdinspectie voor de geneesmiddelen.” Ook deze verklaring is van begin tot einde onwaar. De heer Bloem kan niet één goedkeuring tonen.

Drie hoogdravende garanties — drie grove leugens. Kruidenkoopman Bloem beroemt zich op drie geneeskundigen, die geen geneeskundigen blijken te zijn. En op een geneeskundige, die zelfs van het bestaan van zijn kruidenzaak totaal onkundig is. En op voortdurende deskundige controle, terwijl zijn beweerde controleurs óf niet deskundig zijn óf niet controleren. En op de hoogste medisch-pharmaceutische instantie in Nederland, die geen enkele goedkeuring ooit aan koopman Bloem heeft verstrekt. Mag dat zo maar, al dat spelen met andermans gezondheid, al dat pronken met andermans veren, al dat sollen met reputaties van personen en instellingen? Mag dat zo maar, al dat liegen en bedriegen?

P.S. Wij zijn de Provinciale Drentse Vereniging „Het Groene Kruis” te Assen zeer erkentelijk voor de toezending van de reclamefolders van de heer Bloem.

FRANSE FRATSEN

BIJ HET FRANSE PARLEMENT hebben tien leden een wetsvoorstel ingediend de guérisseurs of wonderdokters onder zekere voorwaarden een wettelijke status te geven. De medische wereld tekent tegen dit levensgevaarlijke plan fel verzet aan. Frankrijk telt 100.000 kwakzalvers, van wie 500 zich als elite-genezers beschouwt. Deze vijfhonderd brandmerken hun 99.500 collegae als knoeiers en oplichters. Het is te hopen dat het onderhavige wetsvoorstel met een stevige meerderheid zal worden verworpen — zulks zou de Franse volksgezondheid slechts ten goede komen. Dat een half procent van de Franse kwakzalvers de overige 99,5 procent voor listige bedriegers uitmaakt, geeft te denken.....

PARANORMALE GENEESKUNST ?

DE LAATSTE JAREN wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van een term die niet anders is dan een moderne naam voor een groep van personen, die de geneeskunst onbevoegd uitoefenen. Zij doen dit in het bijzonder door strijkbewegingen, waarbij het effect door „magnetisme”, een van hen uitvloeiende genezende kracht, bepaald zou worden.

In de dagbladers, in verslagen van zittingen in rechtszalen, in de volksverteenwoordiging, steeds weer duikt de paranormale genezer, de magnetiseur, op. En zodra de vraag aan de orde is om deze groep van onbevoegden een zodanige status te geven, dat zij voortaan hun handelingen tegenover zieken ongestraft ten uitvoer mogen leggen, wordt er door de pleitbezorgers van de groep nog een woord aan toegevoegd, een in deze pleidooien passende veiligheid aangelegd. Men spreekt dan van „bonafide” paranormale genezers. In de vakkringen van deze onbevoegden wordt voorts grote betekenis gehecht aan een andere toevoeging, namelijk, dat deze personen beschikken over een paranormale „begaafdheid”, dat wil dus zeggen een vermogen tot genezen dat niet door kennis verkregen is, derhalve niet verworven is, doch als gave in de persoon zelf aanwezig is. De paranormalen stellen, dat zij niet alleen zonder het gebruik van zintuigen, waarnemingen kunnen doen, doch ook krachten kunnen ontplooiën, die zich niet langs orthodox-wetenschappelijke weg laten vaststellen.

Tracht men door literatuurstudie na te gaan, wat de desbetreffende genezers zelf onder deze paranormale begaafdheid en paranormale geneeskunst verstaan, dan wordt de „normale” genezer hier niet wijzer uit. Er is tegenstrijdigheid in de begripsbepalingen tussen de verschillende organisaties, die zich in deze groep van onbevoegden hebben gevormd, en in de methodieken volgens welke de paranormale geneeskunst wordt beoefend. Nergens

echter vindt men een duidelijke inhoud aan het begrip gegeven. Laat ons als voorbeeld geven, wat wij lezen in de *Praktijk- en Controlevoorschriften voor Paranormale Genezers*, uitgave van het Centraal Bureau voor de Paranormale Geneeskunst in Nederland. In het hoofdstuk over de geneeswijzen lezen wij in artikel 14, dat de genezer in zijn praktijk geen andere geneeswijze mag toepassen dan de paranormale geneeskunst. Wat hieronder verstaan wordt, is niet nader aangegeven. Het spoor raakt men dan geheel bijster als men het volgende artikel leest. Hierin wordt bepaald, dat het aanraden, aanwijzen of voorschrijven van natuurgeneesmiddelen, homeopathische middelen, dieetvoeding, waterbehandeling, massage, *steunzolen* of van *andere paramedische* geneesmiddelen, -methoden, -hulpmiddelen of -apparaten de genezer slechts is toegestaan indien hij daarvan een grondige kennis bezit, zulks ter beoordeling van de desbetreffende organisatie (cursivering van ons).

Is het te verwonderen, dat men — ook van niet-geneeskundige zijde — herhaaldelijk de uitspraak tegenkomt, dat paranormale geneeskunst niet bestaat, dat paranormale geneeskunst niets anders is dan moderne kwakzalverij, oude toverkunst in een nieuw kleed (Drogendijk)? Wij sluiten ons bij deze afwijzing aan, doch tevens erkennen wij, dat door de beïnvloeding van de psyche van de patiënt ook onbevoegden een zodanige suggestieve inwerking op de zieke kunnen hebben, dat het resultaat van hun behandeling zich manifesteert als een schijnbare genezing. Vooral de psychisch labielen en degenen bij wie het somatisch lijden door een sterke psychische component bepaald is, vormen de dankbare cliënte van de paranormale genezers.

De vraag is echter of de door onbevoegden bereikte genezingen, schijn-genezingen of verbeteringen, gehonoreerd dienen te worden met een erkenning van de status dezer genezers of zelfs met het hun toekennen van bepaalde bevoegdheden. Deze vraag is niet nieuw, en reeds herhaaldelijk werd in het verleden gepleit voor het verlaten van het monopolie der artsen met betrekking tot de uitoefening der geneeskunst. Pas dan kan deze in onze gezondheidszorg diep ingrijpende maatregel overwogen worden, indien het monopolie der artsen niet meer zou leven in het rechtsbewustzijn van de be-

volking en het algemeen belang hiermee zou zijn gediend. Wij zijn van mening, dat de vraag of de hier conditioneel gestelde elementen aanwezig zijn, ten aanzien van beide in ontkennende zin moet worden beantwoord. Meningen, die van tijd tot tijd uit de pers, het parlement en zelfs uit de rechtszaal tot ons komen, leveren geen overtuigende bewijzen van hetgeen leeft in het rechtsbewustzijn van de bevolking. Wij hebben zelfs goede gronden om aan te nemen, dat het tegendeel zal blijken, indien het standpunt van de Nederlandse bevolking op deugdelijke wijze gepeild wordt, en dat zij bij goede voorlichting het grote goed van gezondheid, zowel voor het individu als voor het volk, niet in gevaar zal willen brengen. Het algemeen belang zal er bepaald niet mee gediend worden, doch wel ernstig geschaad, indien paranormale genezers in staat worden gesteld, hun praktijken ongestraft uit te oefenen. Het feit, dat dit ook nu reeds vele malen per dag geschiedt, kan aan het beginsel geen afbreuk doen.

Bij voorbaat weten wij, hoe de reactie van de paranormaal begaafden zal zijn. Ook zij wijzen een „Kurierfreiheit”, zoals deze in de Duitse wetgeving (Heilpraktikergesetz 1939) voorkomt, voor het merendeel af, evenals een regeling, zoals de Scandinavische wetgevingen kennen, namelijk een gedeeltelijke Kurierfreiheit met verbod tot het verrichten van bij de wet genoemde handelingen. Er is een groep onder de paranormale genezers, die de samenwerking van de „bonafide” paranormalen met de artsen bepleit in het kader van de op 19 maart 1963 door de Eerste Kamer aangenomen Wet op de Paramedische Beroepen, terwijl anderen langs andere weg aandringen op een status voor deze „bonafide” genezers. Reeds meermalen echter heeft de Regering uitgesproken, dat zij niet bereid is een weg te volgen, waarbij kaf van kokoren gescheiden moet worden, aangezien er bij een zodanige oordeelvorming geen norm ooit te hanteren zal zijn. Het gaat immers om „paranormalen”, om hen, die volgens hun zeggen over begaafdheden beschikken, die zich langs orthodoxe weg, langs zintuigelijke weg, niet laten beoordelen. Het gaat niet om het beoordelen van de resultaten der behandeling; ook de kwakzalver (volgens de paranormalen „het kaf”) kan soms op (schijn)successen bogen, waar de geneeskunst faalde.

Aan de geneeskundigen valt de zware taak toe, te bevorderen, dat door hun handelingen, hun houding en verhouding tegenover de patiënten de vlucht naar de onbevoegden wordt beperkt en daarmee de zieken tegen zichzelf worden beschermd.

Met volledige instemming nemen wij bovenstaand artikel over uit het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde van 4 mei 1963.

Medische waarheid vervalst of verdraaid

GENEESMIDDELEN **VAAK NUTTELOOS** **SOMS SCHADELIJK**

Onthullende studie van Amerikaan

DE MEDISCHE medewerker van Het Parool schreef:

EEN ANDER geliefd thema is: mager worden zonder diët.

Evenals in Holland is in Amerika overvoeding vooral met vet, meelkost en suiker een gewone toestand, die tal van ziekten, waaronder hart- en vaatlijden en reumatiek doet verergeren.

Evenals bij ons is het doorzetten van een voldoende streng diët moeilijk, omdat de gewoonten, de sociale verhoudingen en de psychische toestand zo'n grote rol hierbij spelen. Het leiden van een vermageringskuur is althans in ernstige gevallen typisch het terrein van de dokter. Maar een diët is voor de te-veel-eters onprettig.

Daarom is dit een uitstekend jachtterrein voor de kwakzalverij: „Vermagering zonder diët” is een leuze waaronder jaarlijks voor 100 miljoen dollars produkten aan de man worden gebracht”.

De aanbevelingen wijken nog sterker af van wat medisch gezien ook maar in de verste verten verantwoord zou kunnen zijn, dan bij de vitaminen- en mineralen-humbog. Ingewikkelde voorschriften met niet onschadelijke pillen, pillen die de eetlust remmen, massage-toestellen, alles om de mensen af te houden van het enige, dat reëel kan helpen: een verstandiger levenswijze.

Cholestearyl

INGEWIKKELDER ligt de zaak bij de campagne voor het gebruik van vetten, die vrij zijn van cholestearyl. Cholestearyl is een stof, die in het gehele lichaam voorkomt en allerlei functies vervult. Het heeft sinds enkele tientallen jaren de aandacht der medische wetenschap getrokken, dat er bij bepaalde ziekten (o.a. van hart en vaten) meer cholestearyl in het bloed zit dan normaal. Wat hier oorzaak is en wat gevolg, is echter helemaal niet uitgemaakt.

Ook in Nederland zijn hierover zeer diepgaande onderzoeken gedaan. Sommige specialisten behandelen bepaalde patiënten ander streng toezicht met cholestearylarm diët. Mijn persoonlijke indruk is, dat deze theorie haar dagen gekend heeft.

EEN AMERIKAANSE verslaggever Ralph Lee Smith heeft de geneesmiddelenindustrie in Amerika aan een diepgaand onderzoek onderworpen. Hij komt daarbij tot bittere conclusies.

Het dagblad Het Parool heeft dit onthullende boek van Ralph Lee Smith („The Health Hucksters”, uitgave Th. Y. Cromwell Cy, New York 1960) door zijn medische medewerker laten recenseren.

De uitmuntende samenvatting die deze medische medewerker gaf, nemen wij in drie delen over. Hieronder het derde, laatste fragment.

Maar het getij kan ook weer keren. De in het besproken boek weergegeven mening der deskundigen is, dat het nut van een cholestearyl-arme voeding nog bewezen moet worden en dat een terugvallen van het gebruikelijke Amerikaanse diët op een diët, dat als vet uitsluitend plantaardige oliën zou bevatten, een achteruitgang zou betekenen.

Deze cholestearyl-kwestie is natuurlijk een dankbaar object voor de kwakzalverij. Door een halve waarheid als een dogma te propageren worden oliën uit zonnebloempitten enz. als beschermers van hart en vaten aan de man gebracht.

Een van de grote firma's was door het onderzoek van het geneesmiddelen-toezicht nogal gecompromitteerd. Zij had wel een compromis gesloten over de schrapping van de veroordeelde passages in haar advertenties, maar zij was toch bang, dat er bij het grote publiek iets van het idee „Cholestearyl kan geen kwaad” kon zijn blijven hangen. Zij adverteerde nu met een andere term, die hetzelfde betekende en die het publiek evenmin begreep — en de verkoop nam niet af!

Pressie

AAN DE PRESSIE op de arts wijdt de schrijver een lang hoofdstuk. In PS van 24 februari schreef Noud van den Eerenbeemt een artikel over dit euvel in ons land. Ik wil hier alleen van zeggen, dat in Amerika de situatie veel ernstiger is. De industrie besteedt daar jaarlijks 5000 dollars per dokter aan de beïnvloeding door reclame enz.

Nog een enkel woord over het schandaal van de filtersigaretten, die het gevaar van het door te veel roken eerder longkanker te zullen krijgen, zeer sterk zouden beperken. De waarheid is deze: in het gunstigste geval

geeft de filter een onbeduidende vermindering van teer en nicotine in de rook; in andere gevallen bleek bij de nieuwe filtersigaret er juist meer in de rook te zitten dan bij de oude niet-filtersigaret. De „tar-derby” zoals de schrijver het noemt, wordt voortgezet. De industrie wendt zich in advertenties speciaal tot de jongeren: Vroeg wennen, dan blijf je wel roken!

Toezicht

DE CONTROLE op dit alles berust in Amerika bij drie instanties: een toezicht op genees- en voedingsmiddelen (de middelen zelf), een Bureau voor betere handelsmanieren (de advertenties) en de Post Administratie (voor postorders). Zij zijn alle drie wel actief en flink, maar zij kunnen alleen achteraf ingrijpen en dan trachten te bewijzen, dat er overtreding is. Eer het zover komt — de industrie heeft veel meer geld en voorziet zich daarmee van scherpe advocaten en medici als verdedigers — kan de industrie tegen borgstelling een compromis maken om de gewraakte passages in advertenties enz. te wijzigen en rustig verder te gaan.

Vele firma's zien er trouwens voordeel in — afgezien van de regeringsbemoeiing — om telkens nieuwe produkten of de oude onder een nieuwe naam aan de markt te brengen, altijd weer „berustend op tientallen jaren wetenschappelijk onderzoek” (ook al bestaat de firma pas drie jaar).

Het bestaande, dat maar weinig van het nieuwe verschilt, wordt dan als verouderd aan de markt onttrokken. Komt er nu een complicatie door processen e.d. dan doet men dat wat eerder; meestal is de room van het nieuwtje toch al van de melk.

Het boek eindigt met een uiteenzetting hoe de wetgeving in Amerika veranderd zou moeten worden.

Albert uit Zuidlaren

ALBERT R. uit het Drentse dorp Zuidlaren werd onlangs door de kantonrechter te Assen wegens kwakzalverij veroordeeld tot f 400 boete of 20 dagen hechtenis, plus vier weken voorwaardelijk, met de bepaling dat Albert geen zittingen meer mocht houden in het kanton Assen. Albert tekende hoger beroep aan en stond op 3 mei 1963 voor de Asser rechtbank terecht.

Albert R. is 62 jaar oud en opereert sinds jaar en dag in strijd met de wet als magnetiseur, diverse vonnissen ten spijt. „Wat mij dwars zit bij deze verdachte is, dat hij vroegere vonnissen gewoon aan zijn laars lapt. Ik neem het iemand altijd bijzonder kwalijk, als hij een vonnis van de rechter naast zich neerlegt. De strafbaarheid van verdachte staat vast. In een ontwikkelde staat als Nederland is geen behoefte aan medicijnmannen”, aldus de Officier van Justitie mr. C. J. van Oldenbeek in zijn requisitoir. Hij haalde een geval aan van een zieke, wiens toestand door Albert's „behandeling” geen enkele verbetering had ondergaan. „Als het mis-

lukt, komen ze (de zieke klanten; Red.) er niet mee voor de draad”, zei mr. Van Oldenbeek, die bevestiging van het kantonrechterlijke vonnis eiste.

Als getuige-deskundige werd gehoord de arts R. Mantingh, geneeskundig inspecteur voor de Volksgezondheid in Groningen en Drente. „Uit de stukken is mij gebleken, dat bij de geneeswijze van verdachte van diagnostiek geen sprake is”, verklaarde dokter Mantingh. „Er is geen kritisch onderzoek en er wordt slechts gereageerd op klachten. Deze klachten worden weggenomen, maar dat is ook in de geneeskunde een koud kunstje. Daar gaat het niet om, het gaat erom vastgestelde aandoeningen te genezen. Als een medicus te werk zou gaan als de verdachte, zou hij ongetwijfeld voor de tuchtrechter worden gedaagd.”

„Is deze verdachte een gevaar?” vroeg rechtbankpresident mr. A. Murman.

„Hij betekent een ernstig gevaar voor de volksgezondheid, maar ook voor de individuele patiënten”, antwoordde de medicus. „Zeker voor twee der in de tenlastelegging genoemde patiënten is de behandeling van verdachte zeer nadelig geweest. De manipulaties van verdachte zijn in hoge mate kritiekloos. Deze magnetiseur heeft zich zonder noodzaak op het terrein van de medische wetenschap begeven.”

Uit het feit dat Alberts verdediger mr. Adam van Doornick was, mag men concluderen dat de verdachte lid is van de Ned. Werkgroep van Paranormaal Begaafden, de N.W.P., een groep kwakzalvers van zeer diverse pluimage die de onbevoegde uitoefening der geneeskunst poogt te legaliseren. In zijn quasi medische pleidooi vergat de pleiter zich enkele malen zozeer, dat de president hem tot de orde moest roepen. Aan het slot van zijn pleidooi vroeg mr. Van Doorninck voor zijn cliënt vrij-spraak „of iets dat er op lijkt.”

Hij kreeg zijn zin. Ondanks de recidive van verdachte, ondanks het requisitoir van de Officier van Justitie en —

De medicus twikt
De rechter beschikt
De kwakzalver strikt

wonderlijkerwijze — ondanks het waar-schuwend getuigenis van de geneeskundig inspecteur voor de Volksgezondheid kreeg Albert uit Zuidlaren een straf die op vrij-spraak leek. Als hij vier tientjes offerde, was hij van alles af en mocht hij zijn kwakzalverssprek-uur hervatten waar hij dat maar wenste, ook in het kanton Assen. Helaas niet ten onrechte schreef de Zeister arts F. Wibaut in Het Parool van 26 april over „rechters die opvallend welwillend staan tegenover onbevoegden.” In de strijd tegen de kwakzalverij constateert men soms een gebrek aan begrip en medewerking bij ambtsdragers die in deze strijd vooraan zouden moeten staan.

(Berichtgeving: Emmer Crt., Prov. Drentse en Asser Crt., Gron. -ed. van Het Vrije Volk).

EVIPAN-VACUPAN: nu contactlenzen

DE ROTTERDAMMER Jean van Wijk, aldus De Volkskrant, heeft een nieuw werkerrein gevonden in het medische vlak. Enkele jaren geleden nog stond hij op voortdurende voet van oorlog met politie en justitie, die hem bij herhaling betrapten op overtredingen van de wet op de tandheelkundige inrichtingen. De bijna beruchte vervolgingen van Evipan- en Vacupan-inrichtingen, waar gebitten onder narcose werden getrokken en „klaar terwijl U wacht” werden vervangen door kunstgebitten hebben Van Wijk een aantal veroordelingen opgeleverd. Hoewel de tandheelkundige inrichting Vacupan nog bestaat, is deze wettelijk zo gekortwiekt, dat Van Wijk heeft uitgezien naar andere mogelijkheden. Contactlenzen, de in Nederland niet zo populaire vervanging van de bril, leken hem voldoende kans te bieden voor een nieuw operatie-terrein, dat weer op bijna noodlottige wijze grenst aan de medische wetenschap.

HET GEHEIMZINNIGE . . .

OP 20 JUNI 1860 zei dr. G. H. van Vollenhoven in zijn openingsrede van de jaarvergadering der Ned. Mij. ter Bevordering der Geneeskunst, gehouden te Zwolle, onder meer het volgende.

„Is het niet opmerkelijk, dat men juist menschen uit de hoogste en aanzienlijkste standen der zamenleving zich zóó vaak ziet overgeven aan de behandeling van onbevoegden en kwakzalvers, aan bezitters van geheime middelen tegen allerlei ziekten en gebreken? En om het hooge woord (zoo als men zegt) niet langer te verzwijgen, — wie zijn het die meest ingenomen zijn met de Homoiopathie? Zijn het niet in alle landen de voorname klassen der maatschappij geweest? Het feit dat deze leer, of liever deze manier van uitoefening der Geneeskunde, in deze eeuw zich zoozeer heeft verbreid, schrijf ik geheel en al toe aan die neiging der menschen tot het geheimzinnige.”

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, *Arts* te Hilversum, *Voorzitter*; E. Mijnaerends, *Tandarts* te Amsterdam, *Vice-voorzitter*; Mevr. A. Burbach-van der Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, *Secretaris*; L. Brest te Amsterdam, *Penningmeester*; Mr. J. E. Goudsmit *Kantonrechter* te Haarlem; Dr. H. H. Scholten, *Dierenarts*, Veterinair Inspecteur van de Volksgezondheid te Haarlem; H. Dijkstra, *Oud-Commiss. van Politie* te Amsterdam; Mr. J. D. van den Berg, *Rechter* te Arnhem; Mr. G. C. M. van Nijntaten te Voorburg, *Referendaris* bij het Ministerie van Justitie; Dr. J. H. Ligterink, *Arts en Apotheker* te Amsterdam en J. E. Buiten, *Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid* te Zwolle.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Mevr. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam - Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters ..... f 2,50

Administratie Maandblad:

Mevr. A. Burbach-v. d. Woord, Prins Frederik Hendriklaan 60, Naarden, tel. 02959 — 19114.